

MONGOLSKO

Uplynulo osm set let od doby, kdy mladý válečník Temüdzin, později zvaný Čingischán, sjednotil kmeny Velkých stepí a založil mongolskou říši. Za jeho nástupců se toto impérium stalo významným hráčem také na světovém obchodním poli. Velcí chánové obnovili předtím násilně přerušené spojení mezi Západem a Východem po Hedvábné stezce, o čemž podali zprávy středověcí evropští cestovatelé-obchodníci Odoric z Pordenone a Marco Polo.

V moderní době, po rozpadu východního bloku, se Mongolsko, opět díky centrální poloze, stalo cílem investic především z Číny, Koreje a dalších asijských zemí. A Evropa? Mongolové mají na Středoevropany dobré vzpomínky a spolupráci vítají i dnes, půldruhého desetiletí poté, kdy historie opět jednou trhla železnou oponou.

Proč Mongolsko?

Proč navštívit, investovat a zanechat část své duše v Mongolsku? Mnozí z Čechoslováků starší a střední generace si pamatují národ, ke kterému díky spolupráci v 50. až 80. letech přilnuli ať již svojí prací nebo osobními kontakty. Mongolové jsou na asijské poměry vzdělaní a evropsky uvažující. Tento faktor jistě přispěje k vzájemnému porozumění i ve styku obchodním. Co dále může Mongolsko nabídnout? Při pohledu na geografickou mapu je to strategická poloha mezi surovinami oplývajícími Sibiří a Čínou. Mapa geologická odhaluje mongolské nerostné bohatství, spočívající především v rudách zlata, mědi a uranu. Stabilní politická situace determinuje příznivé podmínky pro bezproblémové cestování a vytváří povzbuzující investorské klima s finančními stimuly pro zahraniční firmy.

Ekonomika – transformace s nadějnou budoucností

Rozvoji mongolské ekonomiky pomáhá vnější poptávka, růst cen hlavních komodit (zlata, mědi, kašmíru) a vzrůstající obchodní výměna s klíčovými partnery Čínou a Ruskem. Vláda všemožně podporuje zvyšování podílu soukromého sektoru na ekonomice. Privatizuje se sektor energetiky a do soukromých rukou se dostává půda, přičemž její držení bude registrováno do katastrů. Co však drží ekonomiku rozlehlé a řídké osídlené země v růstu, je těžba zlata, kterého se ročně těží 10 až 11 tun.

Z 1,48 milionu práceschopného obyvatelstva je 42 % zaměstnáno v zemědělství a pastevectví, následuje těžba, průmysl, obchod, služby a veřejný sektor.

Daně se platí z příjmů, majetku a kapitálu, zboží, prací, služeb, pozemků a nemovitostí, hospodářských zvířat, přírodních zdrojů a nerostných surovin. Spotřební daň se platí z alkoholu, benzínů a nafty, osobních automobilů, cigaret a tabáku.

Prudký rozvoj, indikující růst ekonomiky, zažívá především stavebnictví. Zejména díky bytové výstavbě v hlavním městě v rámci vládního programu „40 000 bytů“ a rekonstrukčním projektům. Největší zahraniční investice do stavebnictví přicházejí z Číny, Koreje a Japonska (Japan Town v Ulánbátaru).

Základní ekonomické ukazatele Mongolska:

	2001	2002	2003	2004	2005
počet obyvatel (mil.)	2,425	2,459	2,490	2,519	2,563
hrubý národní důchod per capita (USD) v cenách aktuálního roku	419,1	454,5	511,9	605,5	737,1
hrubý domácí produkt (mil. USD)	938,5	976,0	1030	1139	1212
růst HDP (%)	1,0	4,0	5,6	10,6	6,4

	2001	2002	2003	2004	2005
míra inflace	8,0	1,6	4,7	11,0	9,5

Obchod – nezahlučený trh na cestě mezi Východem a Západem

Export zlata činil 31,5 % celkového vývozu v r. 2005 a kašmír a kašmírové produkty představují vedle mědného koncentrátu další vývozní artikly Mongolska.

Mezi importní komodity patří stroje a zařízení, v zemi je dále zájem o pohonné hmoty, automobily, potraviny, průmyslové spotřební zboží, stavební materiál, chemikálie a čaj.

Bilance zahraničního obchodu (*mil. USD*)

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
Obrat	1006.5	940.0	1214.7	1387.5	1864.9	2200.0	3018.0
Vývoz	432.3	385.2	524.0	600.2	853.3	1053.7	1528.8
Dovoz	574.2	554.8	690.7	787.3	1011.6	1148.7	1489.2
Saldo	-141.9	-168.6	-166.7	-187.2	-158.3	-95.0	39.6

Připravuje se vybudování dvou zón volného obchodu na hlavních hraničních přechodech s Ruskem Altanbulag a Tsagan Núr a jedná volná ekonomická zóna na hraničním přechodu s Čínou (Dzamyn Ud).

Minipřívodce investora v Mongolsku

Přímé zahraniční investice od roku 1990 do roku 2005 dosáhly hodnoty 1,48 mld. USD. Hlavním investorem je Čína (47,4 %), následují Kanada, Jižní Korea, Japonsko, USA, a Rusko. V zemi je zaregistrováno cca 4800 hospodářských jednotek se zahraniční investicí z 88 zemí. Největší část investic připadá oblasti těžby, obchodu a služeb.

Prioritními oblastmi přímých investic v Mongolsku jsou těžba, energetika, infrastruktura, cestovní ruch a zpracování zemědělských surovin. Země zahraničním investorům nabízí:

- 100% daňové prázdny v průběhu prvních 10 let a 50 % v průběhu dalších 5 let v případě investic do zařízení produkujících či přenášejících teplo a elektrickou energii, do stavby silnic, železnic, zařízení pro letecké kargo a inženýring a do primární telekomunikační sítě.
- Daňové prázdny jsou poskytnuty ve výši 100 % v průběhu prvních 5 let a ve výši 50% dalších 5 let v případě investic do těžby a zpracování nerostných surovin, vyjma drahých kovů, ropy, metalurgie, produkce chemikálií a železa, elektrotechnického průmyslu a strojírenství.
- Daňové prázdny ve výši 100 % v průběhu prvních 3 let a 50 % dalších 3 let budou poskytnuty zahraničním investicím v jiných oblastech, exportujícím více než 50 % své produkce.

V individuálních případech mohou být daňové úlevy poskytnuty i jiným subjektům po rozhodnutí vlády schváleném parlamentem. Viz www.investmongolia.com

Chystá se privatizace několika velkých státních podniků, zejména státní banky Khadgalamj a leteckého přepravce MIAT. Závod na zpracování kašmíru Gobi prošel neúspěšnou privatizací a bude se privatizovat znovu. Investorem by měly být využívány suroviny vzešlé z domácí zemědělské produkce, jako jsou kůže, usně, vlna a kašmír. Důležité je též zpracování masa a masných produktů.

Infrastruktura a komunikace – co je moderní se v Mongolsku rozvíjí rychle

K rozvoji dopravní infrastruktury přispívá především projekt stavby silnice protínající Mongolsko od západu k východu s pěti vertikálními komunikacemi a oprava již existujících silnic.

Počet mobilních telefonů převýšil počet pevných linek. Mobilní spojení je zatím možné pouze v Ulánbátaru a v okolí krajských měst. Budoucnost mají také satelitní telefony a GPS. Nejen v hlavním městě je množství levných internetových kaváren a do telekomunikací směřují další zahraniční investice.

Cestovní ruch – ekoturistika a agroturistika v zemi přírodních krás

Cestovní ruch by se měl nadále každoročně zvyšovat. Do Mongolska v roce 2005 přicestovalo 344 688 zahraničních návštěvníků. Nejvíce turistů přijelo z Číny (171 422), Ruska (62 151), dále Korejské republiky, Japonska, USA, Německa, Francie a dalších zemí.

Zdroj: Velvyslanectví Mongolska v ČR